

Dulles och Vysjinskij

24/9

Den amerikanske utrikesministern Dulles har hittills inte haft en god press i Västeuropa. Han har beskyllts för en allmän kantighet i uppträdande och anföranden, för bristande hänsynstagande till de allierade, för undfallenhet mot Syngman Rhee i Sydkorea och senator McCarthy i Wisconsin. Särskilt kritiserad blev han för några veckor sedan, då han genom senator Lodge hårt höll fast vid att Indien inte skulle få vara med på den tilltänkta fredskonferensen kring Korea. USA segrade, men irritationen i England och andra delar av det brittiska samväldet tydde på att Dulles spämt bågen för högt.

Det stora tal som Dulles för några dagar sedan höll i FN visar att han tagit lärdom av kritiken. Mycket sakligt nytt finns inte i talet, inte heller någon retorisk glans — den amerikanska politiken står dess bättre i sina huvuddrag fast sedan åtskilliga år, och det är inte lätt att genom pregnans eller glöd i formuleringarna förgylla vad som så många gånger redan har sagts. Men det försiktiga, försonliga och anspråkslösa i talets utformning är påtagligt och har betonats på många håll där Dulles eljest brukar möta ovilja, så, för att ta ett extremt exempel, i den franska neutralismens huvudorgan Le Monde. Dulles har vunnit terräng genom detta tal; demokratiernas enighet i det väsentliga har markerats, en enighet som alltför lätt skymmes av tvister utan större betydelse eller varaktighet.

Ett par punkter i talet — vars text nu är tillgänglig — bör särskilt understrykas. Dulles citerade rättighetsförklaringens ord om att "vi", amerikanerna, bör ha "en tillbörlig respekt för mänsklighetens åsikter". Detta citat tjänade som inledning till några satsar om förhållandet till de allierade. "Vi är redo att lära av andra. Vi inser också att våra åsikter inte alltid kan bli bestämmande. Vi vet att vi inte har något monopol på klokhet eller moral." Atlantpaktens och andra liknande pakters fredliga karaktär framgick, förklarade Dulles, av hela säkerhetssystemets or-

ganisation. "Militära maktmedel som är fördelade på flera länder kan inte användas effektivt om inte alla de berörda staterna är ense. En sådan enighet är alldeles omöjlig att uppnå utom för åtgärder som gäller ett klart angreppshot."

I skickligt utformade satsar fastslog Dulles att ett säkerhetssystem av denna art ger största tänkbara trygghet för de små och svaga medlemmarna samtidigt som det hindrar de starka att begagna alliansen för offensiva syften. I sin framställning av förutsättningarna för en verklig avspänning upptog Dulles visserligen kravet att Ryssland skulle frigge raden av underkuvade folk, men han tog klart avstånd från den aktiva befrielsepolitik som för mindre än ett år sedan hörde till hans och det republikanska partiets paroller. "Vår övertygelse kräver inte att vi skall exportera revolution och uppmana andra till våldsdåd. Låt mig understryka detta. Vi ställer våra förhoppningar på den fredliga förändringens väldiga möjligheter." Men det är omöjligt att hindra de förtryckta folken att längta efter frihet; varaktig fred kan säkras blott då "styrelserna härleder sin rättfärdiga makt från de styrdas samtycke".

En avspänning på lång sikt kan inte, det klarlades redan i dessa ord, vinnas utan en reträtt från rysk sida. Fred i Korea, Tysklands enande, frihet för Österrike, inställandet av de skilda aggressionerna, det är de närmaste villkoren. Dulles talade också om en rustningsbe-gränsning, effektiv endast om en internationell kontroll upprättas. "Forskarna har nu funnit medel som, om de utvecklas, kan sopa bort allt liv på denna planet. Det som jag sagt kan fattas ordagrant."

Vysjinskij's svarstal innebar i realiteten ett nej till allt detta. Den ryske delegaten var inte riktigt lika grov som vanligt, men talets anda och teknik var de ordinära: beskyllningar för krigshets, allmänna fraser om avrustning under avvisande av kontrolltanken, tal om avspänning utan en antydning om eftergifter. Denna hållning är väl förställd: hur skulle Ryssland kunna uppge sina väldiga erövringar utan en förlust i prestige och makt som regimen inte kan bära? Dessa erövringar kan inte Västern godta, allra helst som de med säkerhet skulle följas av andra om vaksamheten, sammanhållningen och den militära styrkan försvagades. Men därmed är klart att en fred i det kalla kriget är otänkbar inom överskådlig framtid; det bästa vi kan hoppas för närvarande är att läget inte blir värre, att det inte blir verkligt krig.

24/9

Fil. mag. Anders Byttnar har i ett privatbrev hävdad att min anmärkning mot en detalj (sid. 53 not 17) i hans förträffliga översättning av Lionel Robbins bok

om den liberala ekonomin var oriktig. Vid ny genomläsning av de båda texterna finner jag att han har rätt. Jag ansåg (och anser) satsen konstig och trodde mig vid en första granskning finna att detta berodde på översättningen, inte på originalet. Som sagt, hr Byttnars översättning är på denna punkt helt korrekt.

HERBERT TINGSTEN